

Els anys pesen

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Josep Maria Ballarín és autor del llibre *Sant Francesc*, reportat després de *Sant Benet, mil cinc-cents anys*. El llibre es titula *Sant Francesc, vuit-cents anys*.

Gastronomia amable

L'Émile d'*El gat* treu del bufet, a més d'una mitjana de vedella i una ceba, tres endívies cuites que han quedat del migdia. Simenon explica tot seguit amb detall el que fa abans d'entaular-se, mentre la seva dona també prepara el seu sopar. Quan Émile s'asseu, ja té cuït el tall de carn i les cebes, i reescalfades les endívies. Simenon vol que el lector no s'oblidi que Émile ha aprofitat menjar cuït al migdia i per això diu que es menja les endívies reescalfades ("réchauffées"). Quaderns Crema-Todó diuen que se les menja escalfades.

Lapsus castellà

Frase de Salvador Oliva, inclosa a l'edició de labutxaca d'*A través del mirall*: "El Cavall, que havia tret el cap per la finestra, la [sic] va tornar a ficar a dintre" La finestra? El traductor, com indiquen altres casos, devia tenir massa a prop la versió castellana: "El Caballo, que había sacado la cabeza por la ventanilla, la volvió a introducir".

Un nou Pous i Pagès

L'índex dels *Dietaris* (Quaderns Crema) de Joan Estelrich ens informa que Pous i Pagès, escriptor esmentat per Estelrich només amb els dos cognoms, es deia Joan, no pas Josep.

Retallada

Pompeu Fabra deia amb un *etc.* que una *gresolada* no indica només la porció de metall que cap dins el gresol. Com confirmen els bons diccionaris, la porció pot ser del que sigui, fins i tot líquida. El DIEC1 va suprimir l'*etc.*, eliminació mantinguda pel DIEC2, i ara la porció que cap dins el gresol només pot ser, segons el IEC, de metall.

El segon bloc del dietari 'Viure a Tarragona' clou l' 'Obra completa' d'Artur Bladé i Desumvila

Amb el volum número 12, dedicat al segon bloc de dietaris de la sèrie *Viure a Tarragona*, escrits entre el 1972 i el 1976, Cossetània Edicions dona per enllestida la publicació de l'*Obra completa* d'Artur Bladé i Desumvila (Benissanet, 1907-Barcelona, 1995). Els dietaris anteriors de la sèrie, *Cicle dels dietaris I. Viure a Tarragona; Fulls d'un dietari, 1966-1969. Fulls d'un dietari, 1970-1971*, conformen el volum 10 de l'*Obra completa*, aparegut el 2010. L'Institut d'Estudis Tarraconenses havia donat a conèixer aquest cicle dietarístic, repartit en quatre volums, entre els anys 1984 i 1991, en vida de l'autor.

Albert Manent, en l'escrit que va dedicar al cicle i que l'Institut d'Estudis Tarraconenses va reproduir com a pròleg del darrer volum –text inclòs ara en el volum 12 de l'*Obra completa*– indicava que el dietari ens serveix alhora per a conèixer com es documenta l'autor per a escriure els seus llibres i els tractes amb els seus editors, i que hi batega la il·lusió per reconstruir Catalunya i l'afany per estendre la xarxa del que anomenaríem catalanisme cultural fins a les comarques de l'Ebre o altres.

Per a Xavier Garcia, editor de l'*Obra completa* de Bladé, aquesta crònica d'un decenni (1966-1976) és, de fet, el retaule biogràfic d'un país en ebullició. Garcia recorda en la introducció del volum 12 els elements que al seu entendre donen coherència a l'exercici memorialístic de l'escriptor: concisió i precisió; curiositat; modèstia i convicció; una prosa lírica; informació i opinió; passat i present; narrar per als altres; clàssic i dialectal; quotidià i transcendent i, finalment, riberenc, tarragoní i català.

Ha quedat fora de l'*Obra completa* la seva extensa obra periodística, el dietari del viatge Marsella-Casablanca-Veracruz, del 1942, i una part de l'obra poètica. En contrapartida, ha incorporat dos textos inèdits. En primer lloc, la segona part de *L'exiliada*, dietari escrit entre els anys 1939 i 1942. I en segon lloc, també la segona part de *L'edat d'or*, "Records d'adolescència. 1919-1929", continuació dels ja publicats "Records de noiesa. 1907-1919".

Els dotze volums han aparegut amb sorprenent regularitat, d'ençà que es va engagar el projecte, el 2006. El primer volum, *Cicle de la terra natal I. Benissanet (Els treballs i els dies d'un poble de l'Ebre català). Gent de la Ribera d'Ebre (Artesans, pagesos, rodaires...)*, ja s'ha exhaurit. El volum aplega dues de les obres més singulars sobre allò que el mateix autor anomenava la terra natal, és a dir, el poble on va néixer, Benissanet, i la comarca de la qual forma part, la Ribera d'Ebre, una terra –aquest tram d'Ebre català– que va trobar en Bladé un gran descriptor d'ambients, situacions, personatges i paisatges. Cossetània ha completat l'operació Bladé i Desumvila amb la digitalització de l'*Obra completa* segmentada per títols, de manera que cadascun dels 24 llibres, fins i tot els dos aplegats en el primer volum, es poden adquirir per separat i a preus econòmics, entre els 3 i els 13 euros, al web de la Xarxa d'editors Edi.cat.

Artur Bladé i Desumvila, prolífic autor de llibres de memòries i de biografies.